

Абітурыенту – гісторыку

Спецвыпуск

1 лістапада 2014 года

ПОЛАЦКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЁНІВЕРСІТЭТ
Кафедра гісторыі і турызму

Шаноўны абітурыент-2015!

Ты навучаешся ў адзінаццатым класе, табе лёгка даецца гісторыя ды іншыя гуманітарныя прадметы? Наступным летам ты плануеш паступаць ва ўніверсітэт?

Прапануем азнаёміцца са спецвыпускам інфармацыйнага бюлетэня, які ты трымаеш у руках. У яго стварэнні бралі ўдзел студэнты, выкладчыкі і нават выпускнікі Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта. Мы вырашылі раскрыць некаторыя сакрэты і расказаць, чым жывуць студэнты-гісторыкі ПДУ. Падзеі, аб якіх пойдзе размова, адбыліся або ў бягучым,

або ў мінулым годзе.

Пад годам разумеецца не каляндарны, а вучэбны год. Такі ўжо лёс студэнтаў і іх выкладчыкаў — пачынаць адлік не толькі ў студзені, але і ў верасні. Зрэшты, тут ты нас разумееш.

Адзін год не падобны на другі. Новыя людзі, новыя прадметы, новыя падзеі... Усю паўнату вучэбнага, навуковага, культурнага, грамадскага жыцця студэнтаў-гісторыкаў ПДУ немагчыма змясціць на васьмі старонках. Але агульнае ўражанне аб адметнасці вучобы «на гісторыка» ў Полацку ты атрымаеш.

Спадзяемся, гэта дапаможа табе правільна вызначыцца з выбарам прафесіі. А калі так — поспехаў на цэнтралізаваным тэсціраванні! І да сустрэчы ў старадаўніх мурах Полацкага калегіўма!

Аўтары.

Студэнты-гісторыкі другога курса радуюцца пачатку вучэбнага года :-)

У выпуску:

Па месцах баявой славы

2

Раскопкі і этнаграфічныя экспедыцыі

4-5

Прэмія за лепшую манаграфію

5

Музей «Антропос»

6

Звярніце ўвагу:

- Фальклорны гурт «Варган»
- «Школа юнага гісторыка» запрашае!

Па месцах баявой славы

Загадчык кафедры гісторыі і турызму, к.г.н., дацэнт А.І. Корсак

Шостага мая 2014г. выкладчыкі кафедры гісторыі Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта к.г.н. А.А. Шышкоў і к.г.н., дацэнт А.І. Корсак разам са студэнтамі групы 13-ГІС зладзілі паездку на Ушаччыну.

Чаму менавіта гэты край? Адказ звязаны не з блізкасцю месцазнаходжання ад Полацка. Многія нашы студэнты родам адтуль, і іх сем'і так ці інакш звязаны з падзеямі Вялікай Ай-

чынай вайны. Адзін з нашых выкладчыкаў, А.А. Шышкоў, падчас блакдады 1944 г. страціў дзеда, які ваяваў у адной з партызанскіх брыгад і, на жаль, не здолеў выйсці з яе. Быў забіты. Магілы да сённяшняга часу не знойдзена. Яго маці пашанцавала больш. Разам з бабуляй праз балоты здолелі выйсці да сваіх.

Для нас была арганізавана экскурсія па залах

Ушачскага музея Народнай Славы імя У.Я. Лабанка. Потым экскурсія была перанесена непасрэдна на мемарыяльны комплекс «Прарыў». На гэтым месцы 16 партызанскіх брыгад змагаліся з карнымі нямецка-фашысцкімі атрадамі. Выжыць удалося не ўсім...

У шанаванне памяці загінуўшых нашых бацькоў, дзядоў і прадзедаў былі ўскладзены кветкі.

Алеся Іосіфаўна Корсак, к.г.н., дацэнт, загадчык кафедры гісторыі і турызму.

На лекцыі

Кандыдат гістарычных навук, дацэнт Алена Вячаславаўна Сумко праводзіць заняткі

«На крутых поворотах белорусской истории»

5 мая 2014 г. в Полоцком коллегіуме состоялась презентация монографии к.и.н., главного редактора российского журнала «Родина» Юрия Аркадьевича Борисовенка «На крутых поворотах белорусской истории».

В книге автор комплексно рассматривает вопросы формирования белорусских государственных структур на фоне острого противостояния Советской России — СССР и

Польши в первой половине XX века. Несмотря на национальный подъём, судьба Беларуси в это время зависела от решений конкретного круга политических деятелей. В этом смысле символической обложка книги, представляющая иллюстрацию к грандиозному историческому спектаклю: между двумя главными «актёрами» — Юзефом Пилсудским и Иосифом Сталиным — белорусский крестья-

нин с картины Ильи Репина, который беззаботно улыбается и не обращает внимания на грозных соседей.

После презентации книги Ю.А. Борисовенко ответил на вопросы присутствующих в зале студентов и преподавателей. Студент-историк первого курса Илья Агиевич как самый любознательный студент получил в подарок книгу с дарственной надписью из рук автора.

Илья Агиевич, студент гр. 13-ИС.

Фальклорны гурт «Варган»

Фальклорны гурт «Варган» прыняў удзел у восеньскім свяце Багач у Вязынцы.

Фальклорны гурт «Варган» дзейнічае на базе гісторыка-філалагічнага факультэта Полацкага ўніверсітэта. Ён быў створаны ў 2011 г.

Аснову рэпертуара гурта складаюць традыцыйныя беларускія песні розных жанраў: калядныя, веснавыя,

купальскія, вясельныя, лірычныя, жартоўныя. Песні спяваюцца акапальна, без інструментальнага суправаджэння.

Вольга Антонаўна Емяльянчык — заснавальнік гурта «Варган» — са студэнцкіх часоў займаецца вывучэннем аўтэнтычнай спеўнай традыцыі беларусаў.

Гурт выконвае песні з розных рэгіёнаў Беларусі – Палесся,

Цэнтральнай Беларусі, Падняпроў'я і Пасожжа, Панямоння. Асаблівае месца ў рэпертуары займаюць песні Беларускага Падзвіння, запісаны ўдзельнікамі гурта падчас этнаграфічных экспедыцый.

Вольга Антонаўна Емяльянчык, кандыдат біялагічных навук, дацэнт.

Школа юнага гісторыка запрашае!

2 лістапада 2013 г. у Полацкім дзяржаўным універсітэце пачала працу «Школа юнага гісторыка». На працягу сямі месяцаў выкладчыкі кафедры У.Я. Аўсейчык, С.Я. Глазырын і В.У. Чараўко знаёмілі вучняў школ Полацка і Наваполацка з асновамі археалогіі, этналогіі, палеаграфіі і дапамагалі пашырыць і паглыбіць веды па гісторыі Беларусі і ўсеагульнай гісторыі.

Адна з выпускніц «Школы...» ў гэтым годзе паступіла ў ПДУ на спецыяльнасць «Гісторыя».

У 2014/2015 г. «Школа юнага гісторыка» працягне сваю работу. Кафедра гісторыі і турызму запрашае на заняткі вучняў 5–11 класаў школ, гімназій і ліцэяў Полацка, Наваполацка і Полацкага раёна.

Акрамя заняткаў, выкладчыкі кафедры ў

гэтым годзе будуць праводзіць кансультацыі па падрыхтоўцы конкурсных школьных работ, творчых заданняў і г.д.

Заняткі праводзяцца ў 13:00 у другую і чацвёртую суботы кожнага месяца. Запісацца ў «Школу...» можна па тэлефонах 8 (0214) 428707 або +375 29 6888500.

Заняткі ў «Школе юнага гісторыка» бясплатныя!

Археалагічныя раскопкі ў Полацку

Полацк і археалогія — непарыўна звязаныя паміж сабой паняцці. Археалагічная спадчына Полацка з'яўляецца для гісторыкаў невычэрпнай крыніцай інфармацыі. Кожны год зямля раскрывае новыя таямніцы. Гэты год не стаў выключэннем.

Раскопкі ў 2014 г. праходзілі на тэрыторыі колішняга Ніжняга Замка. Але

такую назву тэрыторыя атрымала толькі ў XVI ст. пасля будаўніцтва замка для маскоўскіх стральцоў. Некалі тут знаходзілася неўмацаваная частка першапачатковага Полацка. Людзі пачалі сяліцца на гэтым месцы яшчэ ў першай палове I тыс. н.э. Раскопкі пацвердзілі, што ў X ст. частку гарадскога насельніцтва складалі скандынавіі.

Цікавымі з'яўляюцца знаходкі, звязаныя з царквой: плінфа, пліткі падлогі, фрагменты амфар-галаснікоў, тынкоўка з рэшткамі фрэсак. Пры царкве размяшчаліся могілкі.

Гэта толькі некаторыя атрыманыя намі звесткі. А колькі яшчэ нязведаных гарызонтаў хавае полацкая зямля!

Аляксей Леанідавіч Коц, выкладчык.

Археалагічныя раскопкі ў Гарадоцкім раёне

Полацкі ўніверсітэт — адзін з буйнейшых рэгіянальных археалагічных даследчыцкіх цэнтраў Беларусі

Археалагічны атрад са студэнтаў завочнага аддзялення праводзіў раскопкі ў Гарадоцкім раёне. Гэта была двухтыднёвая практыка з усімі неабходнымі арыбутамамі: палатачным лагерам, возерам, гатаваннем ежы на вогнішчы.

Істотным плюсам стала новае, больш лёгкае, зручнае і дасканалее абсталяванне.

Асабліва карысным аказаўся GPS-навігатар.

Гарадоччына зараз — не самы заселены рэгіён Беларусі. Людзей становіцца меней, затое павялічваецца колькасць звяроў і птушак, якія не надта баяцца людзей.

Некалькі вечароў запар па лагеры хадзіў бусел.

Экспедыцыяй даследаваліся пахавальныя

помнікі. Некалі мясцовае насельніцтва паліла вогнішчы прама на магілах, а замест помнікаў рабіла надзейныя канструкцыі з валунных камянёў. Каменнымі часам былі і надмагільныя крыжы. Знаходкі манет і металічных дэталей адзення дазволілі датаваць помнікі і атрымаць уяўленне аб вяртанні людзей мінулага.

Віктар Уладзіміравіч Чараўко, старшы выкладчык.

Этнаграфічная экспедыцыя ў Бешанковіцкім раёне

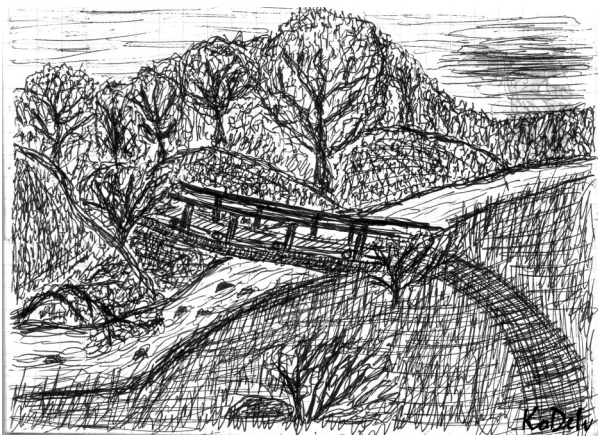
У чэрвені — ліпені 2014 г. этнаграфічная экспедыцыя Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта наведала Бешанковіцкі раён. Лагер быў разбіты каля в. Соржыца, якая на два тыдні ператварылася ў цэнтр этнаграфічнага вывучэння мікрарэгіёна. У ходзе этнаграфічнай практыкі студэнтамі-гісторыкамі быў сабраны значны аб'ём палявога матэрыялу.

У перыяд 1995–2013 гг. палявымі даследаваннямі ПДУ было ахоплены больш за 600 населеных пунктаў на ўсёй тэрыторыі Беларускага Падзвіння. У выніку быў зафіксаваны вялікі аб'ём фальклорна-этнаграфічнага матэрыялу, які ў аўдыа- і відэа вымярэнні складае каля 1 000 гадзін запісаў, што адлюстроўваюць розныя аспекты традыцыйнай культуры

Падзвіння.

Прыярытэтныя накірункі даследавання: каляндарная і сямейная абраднасць, народная медыцына, рэлігійныя вераванні і міфалагічныя ўяўленні, сакральная геаграфія і міфалогія прасторы, этнічныя стэрэатыпы, этнаграфія дзяцінства, субкультура шляхецкага саслоўя, народная кулінарыя і інш.

Полацкі ўніверсітэт — адзін з буйнейшых рэгіянальных даследчыцкіх цэнтраў Беларусі ў галіне этналогіі

Этнаграфічная экспедыцыя ў Бешанковіцкім раёне. Сцежка і мост паміж вв. Будзілава і Гняздзілава, 2014 г. Малюнак Дзяніса Казлова, студэнта групы 11-ГІС.

Кандыдат гістарычных навук, дацэнт У.А. Лобач са студэнткамі групы 09-ГІС.

Прэмія за лепшую манаграфію

Дацэнт кафедры гісторыі і турызму, кандыдат гістарычных навук Уладзімір Аляксандравіч Лобач узнагароджаны Прэміяй IV Міжнароднага кангрэса даследчыкаў Беларусі за лепшую манаграфію ў галіне гуманітарных навук.

Міжнародны кангрэс даследчыкаў Беларусі

— штогадовы навуковы форум, у якім прымаюць удзел асноўныя даследчыцкія цэнтры, што займаюцца вывучэннем грамадства і культуры Беларусі. Ацэньванне работ, прапанаваных на прэмію, праводзілі больш за 30 экспертаў з Літвы і Беларусі.

Кніга У.А. Лобача пад назвай «Міф.

Прастора. Чалавек: беларускі традыцыйны ландшафт у сяміятычнай перспектыве» была выдана ў 2013 г. Манаграфія прысвечана рытуальнай функцыянальнасці элементаў традыцыйнага культурнага ландшафту беларусаў.

Музей «Антропос»: как я увидела первую женщину в мире

Путешествия — страсть всей моей жизни. Как только появляется возможность, я стараюсь увидеть мир своими глазами. В этом году я побывала в одном из красивейших городов Южной Моравии — городе Брно. Когда «брняцы» (так называют себя жители города) рассказали, что в городе есть музей «Антропос» со скелетом мамонта, я решила, что как историк просто обязана посетить этот музей. И немедленно!

Павильон «Антропос» был основан ещё в 1928 г. В 2006 году его

реконструировали. Новая экспозиция, занимающая три этажа, основана на последних достижениях археологии, антропологии и генетики.

На первом этаже располагается реконструкция ранней эволюции человека. Внимание здесь привлекают витрины с реконструированными черепами и скелетами, различные «живописные сцены» из жизни людей. Я переходила от одного экспоната к другому, зачитываясь описанием и историей находок. Экспонат, особенно заинтересовав-

ший меня, был подписан как «LUSY. Australopithecus afarensis». Моему удивлению не было предела! Ведь это же Люси — скелет женской особи австралопитека, первый известный представитель вида, жившего на территории Эфиопии 3,2 миллиона лет назад!

На втором этаже музея представлен жизненный путь различных ветвей рода Номо. Часть выставки посвящена древней фауне и флоре. Там же установлен впечатляющий размерами макет мамонта с маленьким мамонтёнком. С другой

стороны размещена реконструкция скелета мамонта, сделанная из останков костей, найденных в Нижних Вестоницах в Чехии.

Верхний этаж посвящён первобытным орудиям труда и ключевым моментам жизни первобытного общества. Там же располагаются реконструкции мест захоронения неандертальцев, впечатляющая реконструкция наскальных рисунков пещеры Ласко и ещё много всего интересного.

Марина Косьмин,
выпускница 2013 года.

